

MUNI
SCI

Právní aspekty

Prezentace je vytvořena v rámci projektu ZIP, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0016170

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

*Co víte o autorskoprávní ochraně
děl?*

Co vás v této oblasti zajímá?

Autorské právo

Co je předmětem ochrany autorského zákona?

- Upravuje **zákon č. 121/2000 Sb.** o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Předmětem autorského práva je dílo
- Osobnostní vs. majetková práva autora

Osobnostní práva autora

- Rozhodnout o zveřejnění díla
- Osobovat si autorství
- Na nedotknutelnost díla

- Autor se jich nemůže vzdát, nedají se převést na jinou osobu a po smrti zanikají

Majetková práva autora

Užití díla:

- Rozmnožování** – vytváření kopií a napodobenin
- Rozšiřování** – zpřístupňování díla nebo jeho částí
- Pronájem** – zpřístupňování díla s cílem zisku
- Půjčování** – zpřístupňování díla bez účelu zisku
- Vystavování** – umožnění vnímání díla

Sdělování veřejnosti:

- Živé provozování a jeho přenos
- Provozování ze záznamu a jeho přenos
- Vysílání rozhlasem nebo televizí
- Přenos rozhlasového nebo televizního vysílání
- Provozování rozhlasového či televizního vysílání

Jiné

– Zanikají 70 let po smrti posledního z autorů

Co je dílo?

Dílo je „*jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřena v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez Ohlédneme na jeho rozsah, účel nebo význam*“

Dílo může být:

- Literární – beletrie, literatura faktu
- Umělecké – malba, fotografie, film, architektura
- Vědecké – odborná monografie, vědecký článek
- Počítačový program – stejná ochrana jako literárního díla
- Databáze
- Sborník – časopis, výstava, encyklopedie
- Tvůrčí zpracování jiného díla

Co není dílem?

- Námět díla sám o sobě
- Denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě
- Myšlenka
- Postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie
- Matematický a obdobný vzorec, statistický graf

- Námět díla vs. dokončené dílo a jeho části

Co například právní předpisy, veřejné registry nebo lidová slovesnost? Jsou to díla? Vztahuje se na jejich tvůrců autorskoprávní ochrana?

Výjimka ve veřejném zájmu

□ Autorská ochrana se nevztahuje na:

1. **Úřední dílo** – předpis, rozhodnutí, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík, návrh úředního díla, včetně úředního překladu, sněmovní a senátní publikace, obecní kroniky, státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy
2. **Výtvary tradiční lidové kultury** – pokud není všeobecně známé jméno autora díla

Výjimka pro volné užití

- Užití díla pro **osobní potřebu**, přičemž nemá z jeho užití ekonomickou nebo obchodní zisk:
 - a) fyzická osoba pro svou osobní potřebu (učitel)
 - b) právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba pro vlastní vnitřní potřebu (škola)
 - c) na objednávku pro osobní potřebu fyzické osoby,
 - d) na objednávku pro vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby
- Zhotovení **rozmnoženiny** díla **na papír** nebo podobný podklad
- Nevztahuje se na vydaný notový záznam hudebního či hudebně dramatického díla

Citace

- Zákon umožňuje používat **výňatky** nebo **drobné celé díla** ve vlastním díle, při vyučování pro ilustrační účely nebo pro účely kritiky či recenze
- Vždy je nutné uvést **jméno autora**, **název díla** a **pramen**

Knihovní licence

- Nejen knihovny ale i školská zařízení mohou zhotovovat rozmnoženiny pro archivační účely
- Umožňuje **zpřístupnit dílo pro žáky v online prostředí**, zároveň však musí znemožnit zhotovování dalších rozmnoženin
- Škola může **půjčovat originály nebo rozmnoženiny vydaných děl** z fondu školní knihovny, přičemž autorovi nevzniká právo na odměnu
- Nevztahuje se na zvukové a audiovizuální záznamy

Výjimka pro užití díla v rámci školních představení a užití školního díla

1. Využití díla **při školních představeních**, kde účinkují výhradně žáci, studenti nebo učitelé školy bez přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního zisku
2. Škola, která využije k výuce nebo vlastní vnitřní potřebě **dílo vytvořené žákem nebo studentem** pro splnění studijních povinností (školní dílo) bez přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu

Jaké veřejné licence znáte?

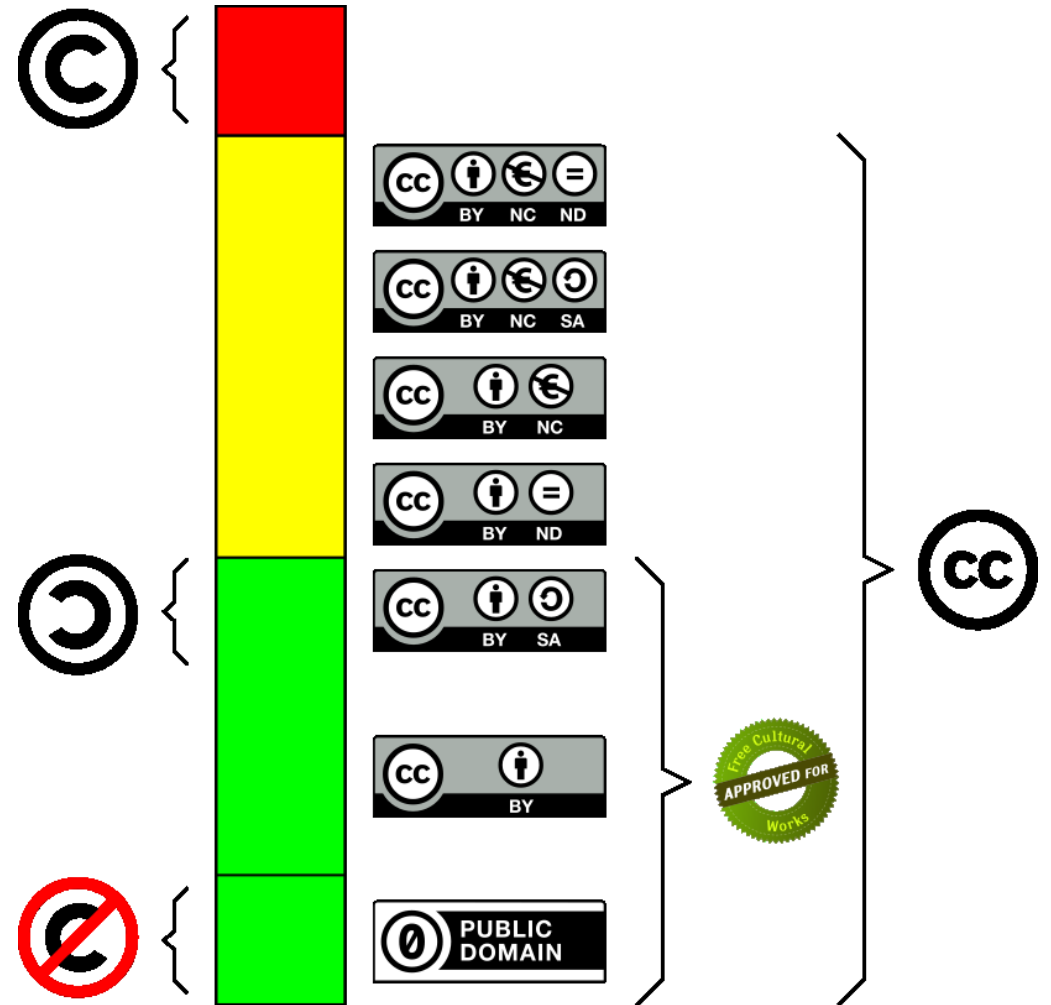

Creative Commons

- Sada licencí, které umožňují publikování díla online s licenční ochranou, přičemž poskytovatel a uživatel nejsou v přímém kontaktu
- Podporují jednodušší šíření obsahu

Licence CC

Právo		Dílo šířit
Právo		Dílo upravovat
Povinnost		Uvést původ
Povinnost		Nevyužívat dílo komerčně
Povinnost		Nezpracovávat
Povinnost		Zachovat licenci

GNU General Public License

- Licence známá hlavně v souvislosti s publikováním softwaru
- Silně copyleftová licence
- Umožňuje volnou modifikaci díla, zároveň však vyžaduje zachování stejné licence pro celé nové dílo

Projděte si některé databáze ze souboru v interaktivní osnově, a zkuste vyhledat jednotlivé licenční podmínky. Porovnejte licenční ujednání placených a volných databází.

Citace

Jaká citační norma se používá na vašem oboru?

Citační styly

- APA
- Harvard
- MLA
- Chicago
- ISO 690** – česká norma, často používaná ve školství
- A mnoho dalších

Citační manažery

- CitacePRO – možnost přihlášení přes identitu MU
- Zotero – dostupný jako desktopová aplikace i rozšíření pro Chrome

Vyzkoušejte si práci s libovolným citačním manažerem.

Zdroje

- Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: *Zákony pro lidi.cz*. 27.2.2021. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>
- MYŠKA, Matěj, Libor KYNCL, Radim POLČÁK a Jaromír ŠAVELKA. *Veřejné licence v České republice* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012, [cit. 2021-10-15]. ISBN 978-80-263-0344-2. Dostupné z: <https://is.muni.cz/www/matej.myska/Prirucka.pdf>
- Citační normy. In: *Kisk.phil.muni.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-10-15]. Dostupné z: <https://kisk.phil.muni.cz/kpi/informace-maji-hodnotu/citacni-normy>

Použité obrázky

- The-question-mark-350170_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/otazn%c3%adk-podepsat-ot%c3%a1zka-dot%c3%a1zat-se-350170/>
- Creative-commons-785336_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/creative-commons-deriv%c3%a1ty-785336/>
- Creative-commons-785335_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/creative-commons-nekomer%c4%8dn%c3%ad-dolar%c5%af-785335/>
- Share-alike-785337_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/sd%c3%adlet-podobn%c4%9b-creative-commons-cc-785337/>
- Font Awesome 5 brands creative-commons-remix.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Font_Awesome_5_brands_creative-commons-remix.svg
- Font Awesome 5 brands creative-commons-by.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Font_Awesome_5_brands_creative-commons-by.svg
- Font Awesome 5 brands creative-commons-share.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Font_Awesome_5_brands_creative-commons-share.svg
- Creative Commons Semaforoa.svg. In: *Wikimedia Commons* [online]. Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Creative_Common_Semaforoa.svg
- Copyleft-40848_1280.png. In: *Pixabay* [online]. Berlin: Pixabay, 2010 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/copyleft-symbol-svoboda-40848/>

M U N I
S C I

Otázky, náměty, připomínky?